

Kaip ugdyti emociinę ir socialinę brandą?

Visų pirma – rodyti pavyzdį. Juk vaikai nuolat imituoja. Tėvai turėtų būti mandagūs, paslaugūs ir pagarbūs su vaiku bei kitais žmonėmis. Konstruktyviai kritikuoti vaiką, nurodant netinkamą jo elgesį, klaidą, o ne vadinant, pavyzdžiui, „nevykėliu“. Svarbu, kad tėvai būtų patikimi ir mylintys, šilti ir palaikantys.

Vaikas turi suprasti, kad nepaisant nieko, tėvai jį mylės ir juo rūpinsis. Reikia vaiką dažnai apkabinti, kalbėtis su juo, žaisti ir skaityti kartu, skirt laiko vien tik jam. Taip pat sakyti, kaip gera būti jo tėvais. Vaikas turi jausti, kad jis dalinasi namais su kitais, yra šeimos narys.

Galima žiūrėti šeimos nuotraukas, aptarti giminytės ryšius, kalbėti apie šeimų panašumus ir skirtumus.

Kaip paskatinti vaiko kalbinių gebėjimų raidą?

Stebėdamas ir veikdamas kartu, vaikas gali pajusti, kad skaitymas ir rašymas yra ne tik smagi, bet ir labai naudinga veikla (pvz., matydamas, kaip suaugę ieško svarbios informacijos knygoje, žinyuose).

Apibendrinant galima pasakyti, kad vaiko brandumą mokyklai nusako ne vienas, o keli svarbūs kriterijai. Jis priklauso nuo vaiko savybių, gebėjimų bei išorinių veiksnių (tokių kaip šeimos aplinka, auklėjimas). Tėvai gali padėti vaikui pasiręgti mokyklai suteikdami jam įvairaus patyrimo, skatinančio mąstymo gebėjimų, kalbinių, bendravimo, praktinių įgūdžių raidą.

KAUNO LOPŠELIS – DARŽELIS „LIEPAITĖ“

KADA LEISTI VAIKĄ Į PRIEŠMOKYKLINĘ GRUPĘ AR PIRMAJĄ KLASĘ?

(Lankstinukas tėvams)

Paruošė:

Ikimokyklinio ugdymo mokytojos

Giedrė Bagdonienė

Monika Grendienė

Rekomendacijos parengtos remiantis:

www.ikimokyklinis.lt

Viena aktualiausių vaiko brandumo mokyklai temų yra klausimas, nuo kokio amžiaus galima ir reikalinga vaikui mokykla? Kaip nuspręsti, kuris amžius tapti mokiniu jūsų vaikui yra pats optimaliausias?... Vienintelio teisingo atsakymo nėra. reikėtų atsižvelgti į daugelį aplinkybių.

Koks vaikas laikomas subrendusiu mokyklai?

Tėvų noras ir požiūris į savo vaiką ne visada sutampa su ugdymui reikalingais vaiko brandumo požymiais. Jei vaikas žino raides, to nepakanka leisti jį į mokyklą. Būsimas pirmokas turi būti emociškai atsparus, nesivaržyti bendrauti, nesibaiminti atsidurti tarp nematytų žmonių ir t. t. Mokykloje vaikui teks didelis tiek psichologinis, tiek fizinis krūvis, todėl labai svarbu, kad būsimasis pirmokėlis būtų pasirengęs išsėdėti visą pamoką ir negauti dėmesio sau asmeniškai, sugebėtų laikytis formalios mokyklinės tvarkos, pakėlęs ranką kantriai lauktų savo eilės, kol mokytoja leis kalbėti ar užduoti klausimą, sugebėtų dirbti net ir nuobodų darbą.

Mokyklinė branda – tai protinis, emocinis, socialinis ir praktinis vaiko brandumas, ir jį vertinama atsižvelgiant į šiuos rodiklius:

Protinė branda - tai vaiko mokėjimas susikaupti, išlaikyti dėmesį, logiškai mąstyti, įsivaizduoti, sklandžiai reikšti mintis, logiškai įsiminti. Brandus mokyklai vaikas smalsauja, klausinėja, tyrinėja aplinką, žiūrinėja knygas, albumus, vaikiškas enciklopedijas. Jis prasimano įvairių žaidimų: vaidina, groja, dainuoja, šoka, kuria, vaizduoja, fantazuoja, tačiau skiria realybę nuo fantazijos pasaulio.

Emocinė branda - tai susidomėjimas mokykla, mokytojais, atsiradusi mokymosi motyvacija (“aš noriu eiti į mokyklą”), pasitikėjimas savimi. Mokyklai brandus vaikas jau stengiasi valdyti savo emocijas. Ižėistas ar nuskriaustas pats bando ieškoti išeities, o ne bėga pas mamytę. Supykęs dažniausiai nepuola muštis, bet pasako kitam apie šį jausmą, pasitraukia. Valdo savo spontaniškus norus dėl bendro žaidimo, veiklos. Nugali savo baimingumą, nedrąsumą. Planuoja laiką, gali pakomentuoti, ką padaręs, sutvarkyti darbo vietą. Dažniau užduotį atlieka iki galo nei meta nepabaigtą.

Socialinė branda - tai poreikis bendrauti su kitais vaikais, gebėjimas paklusti grupės interesams, suprasti ir atlikti mokinio vaidmenį. Priešmokyklinio amžiaus vaikas žino ir pasako kas esąs - vardą, pavardę, kiek jam metų, žino gimimo dieną, kur gyvena. Jaučiasi esąs šeimos, grupės narys. Turi draugų kieme, darželyje, susidraugauja įvairiose situacijose. Noriai dalyvauja vaikų grupės veikloje: pokalbiuose, žaidimuose, šventėse. Žaisdamas gali ir vadovauti, ir paklusti bendraamžiui. Bendradarbiauja su kitais vaikais: kalbasi, tariasi, aiškinasi su kitais, ką ir kaip darys.

Labai svarbi ir vaiko **praktinė branda**, t. y. higienos įgūdžiai ir užsigrūdinimas. Brandus mokyklai vaikas turi pats praustis, šluostytis, valytis dantis, apsirengti, nusirengti, susitvarkyti savo kambarį, daiktus, žaislus, mokymosi priemones.

Reikalinga ir **nuostata bei pasirengimas tapti mokiniu**: nusiteikimas eiti į mokyklą, domėjimasis knygomis, pasirengimas rašymui, elementarūs matematiniai vaizdiniai.

Kaip paruošti vaiką mokyklai? Patarimai tėvams

Tėvai yra pirmieji vaikų mokytojai, galintys ir turintys pradėti rengti jį mokyklai jau ankstyvame amžiuje. Vaiko pasirengimui mokyklai ir mokymosi sėkmei labai svarbus patyrimas namie. Pirmiausia, tėvai turėtų stengtis suteikti vaikui kuo įvairesnį patyrimą skirtingose situacijose. Reikėtų išnaudoti kasdienio šeimos gyvenimo situacijas mokymuisi. Vaikas turi lankytis įvairiose įstaigose ir vietose (kine, teatre, kavinėje, parke, bibliotekoje, muziejuje), jei gyvena mieste – pabūti kaime ir atvirkščiai. Tačiau labai svarbu, kad mokymasis vyktų natūraliai ir būtų smagus. Nereikėtų persistengti skatinant didaktinius pokalbius ir užverčiant vaiką užduotimis – taip jis gali prarasti norą mokytis. Labai griežtų ir kontroliuojančių tėvų vaikai neretai sunkiau sukaupia dėmesį ir priešiškaus reaguoja į mokyklą.

Kaip gerinti fizinį pajėgumą ir sveikatą?

Reikia užtikrinti, kad vaikas valgytų tinkamą maistą, pakankamai ilsėtūsi, būtų reguliariai tikrinama jo sveikata. Derėtų skatinti vaiką sportuoti ir daug judėti – bėgioti, šokinėti, žaisti lauke ir atlikti kitokias fizinę ištvėrmę ir judesių koordinaciją skatinančias veiklas. Smulkiają motoriką lavina dėlionių dėliojimas, spalvinimas, karpymas, lankstymas ir pan.